

Til Folketingets Uddannelsesudvalg og Kulturdvalg

Talepapir i forbindelse med Kulturelle Samråd i Danmarks foretræde for udvalgene den 7. december 2010.

Kulturelle Samråd i Danmark har følgende kommentarer til det af Undervisningsministerens nedsatte Folkeoplysningsudvalgs afsluttende rapport:

Der er ofte en misforstået opfattelse af, at foreningsliv/fritidsliv i Danmark er støttet over Folkeoplysningsloven. Dette er imidlertid ikke rigtigt. Folkeoplysningsloven er kun for dele af fritidslivet. Loven er delt op i 2 dele. Den ene del støtter voksenundervisning, dvs. de voksne der deltager på et undervisningshold med en underviser. Den anden del støtter det frivillige foreningsliv, men vel at mærke kun den del, der udgøres af børn og unge under 25 år. Det betyder, at det folkeoplysende foreningsliv for voksne ikke kan få støtte. For selv om der eksisterer en paragraf i loven, der åbner mulighed for, at kommunerne kan støtte foreninger for voksne, er der - som Kulturelle Samråd i Danmarks konstaterede ved en undersøgelse foretaget i slutningen af november 2010 - kun 4 kommuner i landet, der gør brug af denne paragraf.

De voksne kulturelle foreninger kan ikke forstå, hvorfor der skal diskrimineres mellem fritidsområderne. Voksne, der går til madlavning, engelsk o. lign. på aftenskolen i deres fritid, kan få støtte til deres aktivitet, hvorimod voksne, der er aktive i foreninger på det kulturelle område ikke kan. Og det på trods af, at der sker en vigtig læring begge steder, at begge områder udvikler os som mennesker og til demokrati og fællesskab.

Og diskriminationen stopper ikke ved det lokale og ved Folkeoplysningsloven. Også centralt - på landsforeningernes område - sker der en diskrimination af kulturområdet. Danske Ungdoms Fællesråd (DUF) har således udelukket deres medlemsorganisationer på kunst- og kulturområdet fra de primære driftsmidler med den begrundelse, at kunst og kultur ikke er samfundsengagerende (!), og landsorganisationerne på det kulturelle område er - trods gentagne forespørgsler - endnu ikke blevet skrevet ind i Tips- og lottoloven. Når det drejer sig om amatørkulturen, er lovene på området begrænset til kan-love og områdets ansøgninger bliver desuden vurderet ud fra en kunstnerisk vurdering af professionelle kunstnere.

Man kan kun gisne om, om diskrimineringen sker af historiske årsager, eller om den skyldes det faktum, at folkeoplysningen for en del år tilbage blev flyttet fra Kulturministeriet til Undervisningsministeriet. Dermed røg de landsorganisationer på kulturområdet, der "blev tilbage i Kulturministeriet", og som aldrig blev en fuldgyldig del af Folkeoplysningsloven, glemt.

I forbindelse med det af Undervisningsministeren i 2009 nedsatte Folkeoplysningsudvalg havde de kulturelle organisationer håbet på en plads i udvalget, så den manglende lovgivning på området kunne indgå som en del af diskussionen. Imidlertid kom udvalget kun til at bestå af de områder, der i forvejen var dækket af lovgivningen, og den brede debat om folkeoplysning og foreningsliv udeblev. De kulturelle organisationer frygter derfor nu, at de igen er blevet holdt uden for lovgivningen, og at de bliver forbigået, bl.a. når det drejer sig om den mulighed for vidensopsamling, deltagelse i dialogforum og adgang til en udviklingspulje, som de øvrige folkeoplysende område efter afslutningen af Folkeoplysningsudvalgets rapport er blevet stillet i udsyn.

2011 er EU's frivillighedsår. Der fokuseres meget på civilsamfundets frivillige organiserings rolle og betydning for at forbedre velfærdssamfundet. Der er stor fokus på den sociale og humanitære frivillighed,

mens frivilligheden inden for kulturen er underbelyst. Kulturens frivillige kan imidlertid også få en stor betydning for velfærdssamfundet og kan inddrages i at styrke området. Men det kræver, at området bliver taget alvorligt, og at det får en lovgivningsmæssig basis.

Der mangler viden om det frivillige kunst- og kulturområde i sammenligning med andre områder inden for fritidslivet – viden om, hvad disse aktiviteter betyder for det enkelte menneske og for samfundet. Det frivillige kunst- og kulturområde er en læringsarena, hvor dannelse, kundskaber om kunst og kultur og kompetencer går hånd i hånd. Området styrker udvikling og personlig myndighed og er - i lige så høj grad som den øvrige folkeoplysning - demokratifremmende. Kunsten og kulturen giver viden om det alment menneskelige, og gør dermed de aktive på området bedre rustet til at leve i et moderne, globaliseret samfund.

Det, vi har brug for, er derfor ikke en kun vurdering af, hvad kunst og kultur kan tilføje uddannelserne og arbejdsmarkedet, men hvad det betyder for den enkeltes personlige udfoldelse og det gode liv, og for det medborgerlige samfund og det aktive deltagerdemokrati. Vi har brug for en debat om hele civilsamsamfundsområdet, hvor alle aktører sikres ligestilling i forhold til støtte og lovgivning.

Det, kunst- og kulturområdet ønsker, er ligestilling i tilskudsordninger inden for folkeoplysning og foreningsliv. Det vil sige på det lokale plan en statslig rammelovgivning for alle foreninger, og på det centrale niveau ligestilling i forhold til Tips- og lottoloven, så der også her er manpower i forhold til landsorganisationerne samt midler til dokumentation, forsøgsarbejde, kurser, vidensopsamling, udviklingsarbejde og ikke mindst forskning.